

א א ב מיי פ"ה מהל'
סוכה הלכה כג סמנ
עשין מג טושי"ע א"ח ס'
תרכו סעף א:
ב ג מיי פ"ג מהלכות
טומאה מה הלכה א
סמנ עשין רלא:

רבינו הננאל

וכן אמרו לא נחלק ר'
דוסא וחכמים על
המחצלות של אושא שהן
טמאות ועל של טבריא
שהן טהורות ועל מה
נחלקו על שאר מקומות
ר' דוסא סבר כיון
דליכא דיתבי עליהן
אע"ג דמיטמו טמא מת
לא מיטמו מדרס דגרסינן
(בפירא) [בגדה] בפרק בא
סימן התחתון יש שמטמא
טמא מת ואינו מטמא
מדרס לאתוויי סאה ותרקב
דתניא והיושב על הכלי
אשר ישב עליו הוב יכול
כפה סאה או תרקב וישב
עליו יכול היא טמא ת"ל
אשר ישב עליו הוב יטמא
מי שמיטמו לשיבה יצא
סאה ותרקב שאם ישב
עליהן אומרים לו עמוד
ונעשה מלאכתנו. וחכ"א
כיון דאיכא דמיקרי ויתבי
עלייהו כדאושא דמיין
שהן עשירות לשיבה.
ואקשינן עלה וכי סבר ר'
דוסא שהחצלות מקבל
טומאה והתניא וכן היה ר'
דוסא אומר כדברי ר'
ישמעאל כי המחצלות
מסככין בהן בין (ארוכה)
[ארוגת] בין גדולה וכל
שמסככין בה אינה
מקבלת טומאה. ושנינו
הא דתניא מיטמאין טמא
מת בדאית להו גרפא.
ומתבינין על ר"ש בן
לקיש חוצלות של שעם
ושל גמי (א) חזו לתופרן
ולעשות מהן בנאתא פ'
וצני שקים של שער
שפורפוט אלא לר' שמעון
בן לקיש דאמר מחצלות
ממש בשלמא של שק
ושל ספירא חזו לפרסי
ונפודא. פ"י כמו נפה
וכברה כלומר הנה כלים
הן לפיכך מקבלי טומאה
אלא של שעם ושל גמי
למאי חזו. ושני חזו
לנזיאתא. פירוש בלשון
טייעות (סדנאת)
[סודנאתא] כסוי קנקנים
של יין כדגרסינן לבי
נזיאתא ריהטא איכא
דאמרי בשלמא למ"ד
מחצלת כו'. תניא א"ר
חנינא כשירדתי לגולה
מצאני זקן אחד ואמר לי
מסככין בבודיא וכשבאתי
כו' רב חסדא אמר והוא
דלית לה [גדנפא] וכן
הלכתא: ירושלמי מודה
רבי אליעזר לחכמים שאם
היתה נתונה על ד' אבנים
או שהיתה גבוהה מן
הארץ טפח כשירה. תנא
העושה סוכתו בבית יער
הלבנון שבירושלים
כשירה למי נצרכה לר'
אליעזר רבה בר בר חנה
בשם ר' יוחנן במחצלות
אושא [שנן] א"ר אליעזר
סתם מחצלות אושא
טמאים עד שיעשום
אהלים סתם מחצלות
טבריא טהורות עד
שיעשום לשיבה רבנן

ב:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

הזיין פ"רסי. מסך לפני הפתח ומקבל טומאה הוא כדלמרי' סוף
פרק קמחא דצילה (דף י: טו) מפני מה אמרו וילון טמא:
הזיין פ"נוייתא. פ"י צקונטרס לכסות צהן גיגית שעושין צה שער
ואי אפשר לומר כן דשעם וגמי לא מקבלי טומאה אלא

מתורת כלי עץ דחיתקש לשק וצמסכת
כלים פ"י [מ"ח] תנן גמי כלי עור
וכלי עץ זה הכלל העשוי לחיק טמא
ולחיפוי טהור ותנן נמי פכ"י [מ"ו]
צמס' טהור דהא דפליגי התם למסקולת
טמא ורבי יוסי מטהר משום דהעשוי
לכסות משקולת פעמים שמקבלין צו
דצר ור' יוסי מטהר משום דעיקרו
לכסוי ונריך לומר הכא שעושין לקבל
צהן דצר: **מסככין** בבודיא.
עשויה היא לקבל תמרים כדלמרי' כדלמרי' כדלמרי'
צמסות פרק נערה (דף י: טו) זיל הכ
ליה מתמרי לעל צודיא וא"ת אס כן
מקבלת טומאה מדרבנן כדף של
נחתומין פרק המוכר את הבית (ב"ב)
דף סו. והיאך מסככין צה ויש לומר
דהיאך דלית ליה גדנפא היא העשויה
לקבל תמרים והן מוקמינן דלית
ליה גדנפא דהיאך דלית עשויה
לסיכות וטהורה:

הדרן עלך סוכה

הישן תחת המטה בסוכה לא יצא
ידי חובתו. צגמרא מוקי
לה שמואל צגזוהה עשרה לפחות
מכאן לא חשיב אהל להפסיק ומניין
למימר דשמואל לטעמיה דמכשר צפרק
קמחא (דף י: טו) תחתונה כשאין צעליונה
עשרה אצל לאינן אמוראי דפסלי
משום דעליונה חשיבא אהל אע"פ
שאנינה גזוהה י' הוא הדין דחשיב אהל
להפסיק ושמה מטה שאני כדלמרי'
צגמרא דהיאך לה מטה אהל ערמי
הלכך כולהו מודו דצפחות מעשרה
לאו כלום היא: **ראיתם** טבי
עבדי שהוא תלמיד חכם. עזר כשר
היה כדליתא צפרק שני דצרכות (דף
טו:) וצירושלמי תני שהיה מניח
תפלין ולא מיחו צידו חכמים ופריך
מתלפא שיטתי דרנן גמליאל דהא
הכא גמי סוכה מיחו צידו חכמים
מלישצ צסוכה שהרי היה ישן תחת
המטה ומשני שהיה עושה כן שלא
לדחוק את חכמים שהיו ישנים צסוכה
ופריך אי שלא לדחוק את חכמים
ישצ לו תוך לסוכה ומשני דרוכה היה
לשמוע דצרי חכמים: **תנן** התם.
צאלות פ"ג [מ"ו] אהל חור
שחררוהו מים ארישא קאי דליירי
צציו שהוא קמור תחת הבית וקמ"ל
אע"פ שנעשה ע"י מים או שרניים:
ילין

שהן טמאות. אף מדרס דמיוחדות לשכיבה הן ולא לתשמיש אחר:
ועל של טבריא. קשות הן ואין לך אדם שוכב עליהן: כיון דליכא
דיתבי עלייהו. אין רוצ צני אדם רגילין לייחדן לכך: דמקרי ויתבי.
ומייחדן לכך: והתניא. לעיל: וכן היה ר' דוסא אומר כדבריו. של
ר' יוסי דזו וזו מסככין צה אלמא
לאו כלי הוא לקבל טומאה: גדנפא.
כעין שפה סביב גזוה מעט לקבל מה
שנחתין צה ועשויה לתשמיש לתת
פירות על גצה: דלית ביה גדנפא.
אפילו כלי לא הויה לנסכך על גמי
אהלים עשויה: שעם. פווי"ל מין
שיפה: של שק. מנוחה של עזים:
של ספירא. ממה שמסתפר מלואר
הסוס ומנוצו: מטמאין טמא מת.
ולא מדרס דכלי הן ולא לישיבה:
בשלמא למוין דאמר. חוללות היינו
מוצלי² איכא למימר צכל הני דכי לא
עבידן לשכיבה כלי הס לתשמיש אחר:
של שעם ושל גמי. אף על פי שאין
נארגים היטב ויש הפרש בין צית
ניר לצית ניר: ראויין הן לבנתא
דפירי. פירות גסין שאין יוצאין דרך
נקב קטן: של שק ושל ספירא.
שנארגים יפה: חזו לגולקי וצני.
כלים כעין שקין שנחתין צהן קיטניות
ופירות דקין: אלא למוין דאמר
מחצלות ממש. שהן פשוטין ואין להן
צית קיבול: בשלמא של שק ושל
ספירא. לר' דוסא אע"ג דלאו לשכיבה
עבידי: חזו לפרסי ונפודא.
לילון כנגד הפתח כדמתרגס מסך
הפתח (שמות לה) פרסא דתרעא:
נפודא. לנפות צהן הקמח כמות
שהן נחתין עליו קמח וכופלין אותן
וקושרין צראש הכפל כעין ציטי"ל
שלנו: למאי חזיין. אליצא דרבי
דוסא דלמר לאו לשכיבה עבידן
אמאי טמאות שום טומאה: פ"נוייתא.
לכסות צהן גיגית שעושין צהן שער:
חניניה. כן אחי רבי יהושע: כשירדתי
לגולה. כשירד לגולה לעצר שנה
כדלמרינן צצרכות צהרואה (דף טו:).
בודיא. מתללת: מסככין. דסתמא
לסיכות ואנינה כלי לתשמיש: קיר.
הוא גדנפא:

הדרן עלך סוכה

הישן לא יצא. דאהל מפסיק
צינו לסוכה ועיקר ישיבת
הסוכה אכילה שמה ושינה³: נוהגין
היינו כו'. טעמא מפרש צגמרא⁴ דלא
אחי אהל ערמי ומצטל אהל קצע:
מעשה בטבי עבדו. ועזדים פטורין
מן הסוכה דמלות עשה שהזמן גרמא
נשים פטורות⁵ וכל שהאשה חייבת
עצד נמי חייב כדלמרי' צחגינה (דף
ז:). ולפי דרבינו למודנו. כלומר
אע"פ שלא אמר לנו לשם לימוד אלא
לשיחת חולין צעלמא שהיה משתצח צעצדו
לצדיחותא צעלמא למדנו ע"פ דרך צדיחותו
שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו:
גמ' תנן התם. צאלות קא חשיב את המציאין
טומאה: שחררוהו המים. כגון צשפה גזוהה
על הגהר והמים חוטטין מתחתיה
ונכנסין ועושין נקב ארוך: או שרצים.
כגון חולדות ואישות (ה:). או שאכילתו
מלחת. שהארץ מליחה ומתצקעת מלילה:
ובן מדרבך. צצנים גדולות הערוכות זו על זו
ופעמים שהלחת סדורה על גמי השנים
והמתחנות שוככות זו אל זו ומפרידות⁶
זו מוויש שם אהל טפת: **ובן סואר של קורות**. אף הן קורות
הערוכות על גמי קרקע זו על גמי וועמודות
לצנין ויש שם הרצה נקצים צנייהם ויש צהן
אהל כל אלו אס כזית מת צמוך אהל צראשו
אחד וכלים צראשו שני נטמאו צאלת המט:
בידי אדם. מתכוין לעשותו אהל: אינו אהל.
לנומאה:

אהל

שהן טמאות ושל טבריא שהן טהורות על
מה נחלקו על שאר מקומות מר סבר כיון
דליכא דיתבי עלייהו כדטבריא דמיין ומר
סבר כיון דמקרי ויתבי עלייהו כדאושא
דמיין אמר מר כל החוצלות מטמאין טמא
מת דברי ר' דוסא והתניא וכן היה רבי דוסא
אומר כדבריו לא קשיא הא דאית ליה
גדנפא הא דלית ליה גדנפא מיתבי חוצלות
של שעם ושל גמי ושל שק ושל ספירא
מטמא טמא מת דברי ר' דוסא וחכ"א אף
מדרס בשלמא למוין דאמר מרזובלי של
שעם ושל גמי חזו לכינתא דפירי של שק
ושל ספירא חזו לגולקי וצני אלא למ"ד
מחצלות ממש בשלמא של שק ושל ספירא
חזו לפרסי ונפודא⁶ אלא של שעם ושל גמי
למאי חזו חזו לנזיאתא איכא דאמרי בשלמא
למ"ד מחצלות ממש של שעם ושל גמי חזו
לנזיאתא של שק ושל ספירא חזו לפרסי
ונפודא אלא למ"ד מרזובלי בשלמא של
שק ושל ספירא חזו לגולקי וצני אלא של
שעם ושל גמי למאי חזו חזו לכינתא דפירי
תניא א"ר חניניה כשירדתי לגולה מצאתי זקן
אחד ואמר לי מסככין בבודיא וכשבאתי
אצל ר' יהושע אחי אבא הודה לדבריו
אמר רב חסדא והוא דלית ליה גדנפא אמר
עולא הני בודיתא דבני מחזא אלמלא קיר
שלהן מסככין בהו תניא גמי הכי מסככין
בבודיא ואם יש להן קיר אין מסככין בהן:

הדרן עלך סוכה

הישן תחת המטה בסוכה לא יצא ידי
חובתו אמר ר' יהודה נוהגין היינו
שהיינו³ ישנים תחת המטה בפני הזקנים
ולא אמרו לנו דבר אמר רבי שמעון מעשה
בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת
המטה ואמר להן רבן גמליאל לזקנים ראיתם
טבי עבדי שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים
פטורין מן הסוכה לפיכך ישן הוא תחת
המטה ולפי דרבינו למודנו שהישן תחת
המטה לא יצא ידי חובתו: **גמ'** והא ליכא
עשרה⁴ תרגמא שמואל² במטה עשרה תנן
התם⁷ אחד חור שחררוהו מים או שרצים
או שאכלתו מלחת וכן מדבך אבנים וכן
סואר של קורות מאהיל על הטומאה רבי
יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי בידי
אדם אינו אהל מאי טעמא דרבי יהודה
ילין

לשיחת חולין צעלמא שהיה משתצח צעצדו
לצדיחותא צעלמא למדנו ע"פ דרך צדיחותו
שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו:
גמ' תנן התם. צאלות קא חשיב את המציאין
טומאה: שחררוהו המים. כגון צשפה גזוהה
על הגהר והמים חוטטין מתחתיה
ונכנסין ועושין נקב ארוך: או שרצים.
כגון חולדות ואישות (ה:). או שאכילתו
מלחת. שהארץ מליחה ומתצקעת מלילה:
ובן מדרבך. צצנים גדולות הערוכות זו על זו
ופעמים שהלחת סדורה על גמי השנים
והמתחנות שוככות זו אל זו ומפרידות⁶
זו מוויש שם אהל טפת: **ובן סואר של קורות**. אף הן קורות
הערוכות על גמי קרקע זו על גמי וועמודות
לצנין ויש שם הרצה נקצים צנייהם ויש צהן
אהל כל אלו אס כזית מת צמוך אהל צראשו
אחד וכלים צראשו שני נטמאו צאלת המט:
בידי אדם. מתכוין לעשותו אהל: אינו אהל.
לנומאה:

(א) לעיל יג. (ב) לעיל יא.
(ג) [לעיל יג. (ד) אהל
פ"ג מ"ו. (ה) עיין עירובין
מד. וברש"י שם ד"ה כדי
שיאכל, (ו) כא. (ז) לקמן
כח ע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה א'
שרליס כגון חולדות
ואישות היא תשמת
בלא עינים הס"ד:

ליקוטי רש"י

נוהגים היינו ישנים
תחת המטה. למטה
לגבי סוכה אהל ערמי הוא
שמסלקין אותה ממקום
למקום [לעיל יא.].

הגהות וצינונים

[א] פ"י כמו נפה
וכברה ערוך [גליין]:
[ב] בדפ"ר איתא
ברזובלי ובכתי"י אי'
בגמ' "מזובלי" כברש"י
שליפניו: [ג] בכתי"י
ומופרדות:

לעזי רש"י

פווי"ל. פירוש שעם, מין
גומא (רש"י יומא דף עח
ע"ב). בויש"י. פירוש
כברה (רבינו חננאל, ערוך
ערך פרס ו' ועיין ערוך
ערך כנר א').

הורו באלו שעל פתח החנויות שטהורות הורי ר' אבא ארוגה טמאה מהו לסכך בה מחלוקת ר' אליעזר וחכמים ר' יצחק ברבי אליעזר הורי מדוחק להתיר ראשי מעדנים ולסכך בהן תנינן וכן המתיר ראשי מעדנים (טהורות) ותמר הכן: הדרן עלך סוכה שהיא גבוהה

פ"ב הישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו. תרגמה שמואל במטה נעשה אהל והיושב בה אינו ישן בסוכה: תנן התם באהל פ"ג [מ"ז] טפח על טפח על רום טפח מרובע מביא את הטומאה כו' עד אחד [חור] שחררוהו מים או שניקבהו מים או שרצים או אכלתו מלחת ארץ מליחה וכן מדבך של אבנים וכן צבר של קורות צבורות זו על זו ר' יהודה אומר כל שאינו בידי אדם אינו אהל ומודה בשקיפין חשק שלמה על ר"ח (א) נאה דחסר וז"ל מטמא טמא מת וכי בשלמא למ"ד מוצלי חוללות של שעם ושל גמי חזו וכו'.

